خبر

بررسی راهکارهای مقابله با تنش آبی در مشهد در نشست مشترک معاونان حرم مطهر رضوی و شرکت آبفا مشهد

در راستای مدیریت بحران‌های زیست‌محیطی و هم‌افزایی نهادهای خدماتی و مذهبی، نشست مشترک معاونان حرم مطهر رضوی و شرکت آب مشهد صبح دوشنبه دوم آذر برگزار شد.
به گزارش آستان نیوز، در این نشست، با تمرکز بر موضوع تنش آبی در مشهد مقدس، راهکارهای عملیاتی برای مدیریت مصرف و ترویج فرهنگ صرفه‌جویی در شهر و حرم مطهر رضوی بررسی شد.
این نشست با قرائت صلوات خاصه امام رضا(ع) آغاز شد و در ابتدا، مهندس حسین اسماعیلیان، مدیرعامل آب و فاضلاب مشهد به تبیین چالش‌های جدی و تنش‌های آبی موجود در شهر مشهد پرداخت.
وی با اشاره به حساسیت وضعیت منابع آب در منطقه، بر ضرورت همکاری نزدیک با نهادهای بزرگ همچون آستان قدس رضوی تأکید کرد و خواستار تعامل بیشتر برای مدیریت هوشمندانه منابع آب شد.
همچنین در ادامه، رضا خوراکیان، مدیر عالی حرم مطهر امام رضا(ع) با اشاره به جایگاه والای آب در آموزه‌های اسلامی و تبیین آیات و روایات معصومین(ع) در مورد اهمیت و حرمت هدر دادن آب، بر نقش مسئولانه مدیریت‌های اجرایی تأکید کرد.
وی با تجلیل از اقدامات انجام شده در آستان قدس رضوی، به موضوعاتی همچون تداوم اقامه نماز طلب باران در حرم مطهر رضوی و همچنین نقش کلیدی سخنرانان، مداحان و مجریان برنامه‌های مذهبی در ترویج فرهنگ صرفه‌جویی اشاره کرد و گفت: پیام‌های مذهبی در مدیریت بحران‌های اجتماعی مانند کم‌آبی، تأثیرگذاری ویژه‌ای دارد.
در پایان این نشست، هیئت شرکت‌کنندگان از اتاق کنترل آب مشهد، مرکز مانیتورینگ و مرکز ارتباط با مردم (تلفن ۱۲۲) بازدید کردند تا با آخرین فناوری‌های مدیریت و نظارت بر شبکه توزیع آب در شهر مشهد آشنا شوند.

نام‌نویسی بیش از ۱۰۷هزار متقاضی در اعتکاف رجبیه حرم مطهر رضوی

نتایج نام‌نویسی آیین معنوی اعتکاف رجبیه در مسجد جامع گوهرشاد حرم مطهر رضوی، اعلام شد.
به گزارش آستان نیوز، امین بهنام، معاون اماکن متبرکه حرم مطهر رضوی در این باره گفت: با توجه به حجم گسترده تقاضا در قبال ظرفیت محدود پذیرش برای اعتکاف رجبیه مسجد جامع گوهرشاد، گزینش نهایی از طریق فرایند قرعه‌کشی انجام گرفت که نتایج این دوره از روز سوم آذرماه ۱۴۰۵ از طریق پایگاه اینترنتی اعتکاف رضوی به نشانی https://etekaf.razavi.ir و همچنین اطلاع‌رسانی پیامکی به متقاضیان منتخب، ابلاغ شده است.

■ نام‌نویسی بیش از ۱۰۷ هزار متقاضی و رشد ۱۱/۶ درصدی

وی در تشریح جزئیات این رویداد معنوی اظهار کرد: در اعتکاف امسال، ۱۰۷هزار و ۲۲۷ نفر متقاضی حضور در این آیین نورانی شدند که از این میان، ۷۳هزار و ۷۱۴ نفر را بانوان(۶۸/۷ درصد) و ۳۳ هزار و ۵۱۳ نفر را آقایان (۳۱/۳درصد) تشکیل می‌دهند.
بهنام با اشاره به رشد آماری نسبت به سال گذشته، افزود: سال گذشته ۹۶هزار و ۵۸ نفر برای شرکت در این مراسم نام‌نویسی کرده بودند که با مقایسه این آمار، شاهد رشد ۱۱/۶درصدی تعداد ثبت‌نام‌کنندگان در اعتکاف امسال هستیم.
معاون اماکن متبرکه حرم مطهر رضوی با تأکید بر ابعاد فراملی این رویداد معنوی بیان کرد: از مجموع ثبت‌نام‌کنندگان، ۳ هزار و ۹۲۵ نفر از اتباع غیرایرانی از ۱۶ کشور مختلف جهان ازجمله افغانستان، پاکستان، هندوستان، عراق، لبنان، بحرین، هلند، الجزایر، آنگولا، آمریکا، کانادا، ترکیه، تاجیکستان، کویت و سوریه بودند که این امر گستره جهانی فرهنگ رضوی را متجلی می‌کند.
وی درباره بیشترین فراوانی جغرافیایی متقاضیان داخلی، تصریح کرد: به‌ترتیب استان‌های خراسان رضوی، تهران، اصفهان، یزد و کرمان، بیشترین حجم از ثبت‌نام‌کنندگان را به خود اختصاص داده‌اند.

■ ظرفیت پذیرش ۳ هزار نفری و نحوه اسکان در گوهرشاد

بهنام با اشاره به محدودیت ظرفیت در برابر حجم گسترده تقاضا، خاطرنشان کرد: با برنامه‌ریزی‌های صورت‌گرفته از سوی ستاد برگزاری اعتکاف حرم مطهر رضوی و افزوده شدن رواق زیرسطحی مسجد جامع گوهرشاد، ظرفیت پذیرش امسال به حدود ۳ هزار نفر افزایش یافته است تا فرصت حضور خیل بیشتری از عاشقان فراهم شود.
شایان ذکر است، آیین معنوی اعتکاف رجبیه امسال از دوم تا پنجم دی ماه ۱۴۰۵ در حرم مطهر رضوی برگزار می‌شود.

روایتی از ریشه‌های تاریخی، ساختار اداری و سازشناسی نقاره‌خانه حرم مطهر رضوی و ابعاد معناشناختی آیین نقاره‌زنی

نوای ماندگار در تاریخ آسمان

ریحانه عامل‌نیک | در عرصه پهناور فرهنگ و تمدن ایرانی-اسلامی، نواهایی بوده‌اند که فراتر از کارکرد گاه‌شماری، با تار و پود روح جمعی و باورهای معنوی جامعه گره خورده‌اند. در این میان، نوای نقاره‌خانه در حرم مطهر رضوی بیش از یک تشریفات سنتی، تجلی گاه اعلام حیات، آرامش و حضور در جوار بارگاه منور ثامن‌الحجج(ع) است. این صوت مأنوس، با عبور از فرازونشیب‌های تاریخی، تغییرات سیاسی حکومت‌ها و تحولات معماری شهر مشهد، همچنان طنین‌انداز پیوندی میان زمین و آسمان است. پژوهش‌های بسیاری در مورد ابعاد معنوی و تاریخی نقاره‌خانه به عنوان یک نهاد صورت گرفته است. براساس این مقالات، نقاره‌خانه نهادی است متکی بر سنت‌های کهن که در دل تاریخ ایران و اسلام ریشه دوانده است. آمیزه‌ای دقیق از موسیقی آیینی و هنرهای معماری که ارادت خادمان بی‌ادعا را به نمایش می‌گذارد. بررسی پیشینه این نهاد، واکاوی ابزار، ادوات و الحان خاص آن و درک لایه‌های معنایی این آیین، ما را به شناختی عمیق‌تر از میراث ناملموس این آستان مقدس رهنمون می‌کند؛ میراثی که در قالب آوای «سلطان دنیا و عقبی علی بن موسی الرضا(ع)» هر روز جان تازه‌ای به جان زائران تشنه معرفت می‌بخشد.

■ از ریشه‌های کهن دشت‌های باستانی تا نخستین اسناد مکتوب در مشهد

پیشینه نواختن طبل، سنج و شیپور در تاریخ ایران و جهان اسلام ریشه‌ای بس کهن دارد. به روایت تاریخ‌نگاران و براساس شباهت‌های باستان‌شناختی، نمونه‌های اولیه ادوات کوبی مانند طبل پایه‌دار «لی‌لیس» در بین‌النهرین هزاره چهارم پیش از میلاد ردیابی می‌شود و در ادوار اسلامی نیز در دربار سامانیان، دیلمیان و سلجوقیان به عنوان «نوبت‌خانه» برای اعلام زمان و تکریم بزرگان رواج داشته است. (دایرةالمعارف بریتانیکا؛ کریستن‌سن، ایران در زمان ساسانیان) اما در ارتباط با بارگاه منور رضوی، قدیمی‌ترین سند مکتوب، از حضور نقاره‌خانه در اوایل قرن دهم هجری قمری حکایت می‌کند. در کتاب ارزشمند «مهمان‌نامه بخارا» اثر فضل‌الله بن روزبهان خنجی، ضمن توصیف اوضاع مشهد عصر تیموری و ورود سلطان محمد شیبانی، به‌صراحت آمده است: «بر فوق بارگاه حضرت امام محلی که نقاره نوبت حضرت امام می‌زنند...». (خنجی، مهمان‌نامه بخارا)
آگاهی درباره این آیین از حدود قرن نهم هجری فراتر نمی‌رود و قدیمی‌ترین خبر در این باره همان نوشته مؤلف مهمان‌نامه بخارا در اوایل قرن دهم هجری است.
فضل‌الله خنجی بدون آنکه از پیشینه بنا و تشکیلات نقاره‌خانه و سابقه نقاره‌کوبی سخنی به میان آورد، به‌صراحت از وجود مکانی برای نقاره و نوبت‌نوازی در حرم مطهر (که قرار بوده نقاره‌چیان اردوی شاه در آنجا مراسم اجرا کنند) یاد می‌کند. ضمن آنکه محتوای خبر مزبور از سابقه نقاره‌نوازی در حرم مطهر رضوی پیش از این تاریخ حکایت می‌کند. در خبر دیگری آمده است بابر بن بایسنغر در سال ۸۶۰ق که برای استشفا به زیارت آمد، در چهارباغ مشهد، زمستان را به سر برد و نقاره‌خانه خود را در باغ جنب صحن قرار داد و دستور داد در آنجا نوبت بزنند. این روایت‌ها نشان می‌دهد آیین نقاره‌نوازی در مشهد، حداقل از قرن‌های نهم و دهم قمری به‌عنوان جزئی ثابت از آداب حرم مطهر جریان داشته است.

■ سازمان اداری، طومار علیشاهی و تداوم کارکرد در دوره‌های مختلف

با تثبیت مذهب تشیع در عصر صفوی، ساختار نقاره‌خانه حرم مطهر رضوی شکل رسمی و منسجمی به خود گرفت. اسناد به‌جامانده از سده‌های یازدهم و دوازدهم قمری در آرشیو آستان قدس (مانند اسناد شماره ۱۰۱۴، ۱۰۲۵ و ۱۰۸۵ قمری) گواه پرداخت حقوق و مواجب به «مهتر» و نقاره‌چیانی چون درویش حاجی و غیاث‌الدین محمد است. این نظم اداری در دوره افشاریه و قاجار تکامل یافت و در دوران قاجاریه از آداب و تشریفات خاصی برخوردار شد. ازجمله مناسبت‌های ویژه نقاره‌نوازی، اعیاد مذهبی به‌خصوص جشن ولادت امام رضا(ع) بوده است. ادیب المعی می‌نویسد: «در شب یازدهم این ماه که میلاد حضرت امام رضا علیه‌السلام باز صحن را به قسمی دلکش چراغانی کرده زینت دادند. نقاره‌خانه آستانه را کوفتند و باب سرور مفتوح و قلب اعالی دین مقروح و مجروح شد...». نام نقاره‌خانه در عهد قاجاریه کرناخانه بود و نقاره‌چیان، عملجات شکوه نامیده می‌شدند که در اسناد عهد قاجار از آن‌ها یاد شده است. در «طومار علیشاهی» سهم مشخصی (شامل خروارها گندم و بودجه سالانه برای خرید چرم طبل‌ها) برای ۱۳ نفر نقاره‌چی با عنوان «عمله شکوه» در نظر گرفته شده است. سفرنامه‌نویسان خارجی همچون شاردن، پولاک و مورخان داخلی مانند اعتمادالسلطنه نیز در کتب خود به تفصیل از تشکیلات و نظم دقیق این کرناخانه یاد کرده‌اند. چرخه این شغل سنتی غالباً به صورت خاندانی و توارثی میان فرزندان نقاره‌چیان حفظ می‌شد؛ سنتی که تا امروز نیز با حضور استادانی چون احمد اقوام شکوهی (با بیش از نیم قرن سابقه) و فرزندانشان تداوم یافته است.

■ ابزارشناسی، تنوع سازها و رمز و راز ذکرهای کرنا

ارکستر سنتی نقاره‌خانه رضوی متشکل از دو گروه اصلی سازهای کوبه‌ای (طبل‌ها) و بادی (کرناها) است. طبل‌ها شامل چهار گونه مختلف‌اند: سرچاشنی (با صدای زیر و چدنی)، گاه‌برگاه یا گورگه، تخم‌مرغی و ساده یا میانه (مسی و بم‌صدا) که ریتم اصلی را می‌سازند و جالب اینکه طبل‌ها برخلاف کرناها فاقد ذکر کلامی هستند. در مقابل، «کرنا» سازی است بادی به طول ۱۰۰ تا ۱۲۰ سانتیمتر از مس یا برنج آب‌کروم‌داده که در کوچه عیدگاه مشهد ساخته می‌شود و حامل ذکرها و نواهای آیینی است. نوازندگان کرنا در سه دسته‌بندی مشخص، نواهای خود را اجرا می‌کنند؛ سرنواز با دمیدن در کرنا نام امام رضا (ع) را فریاد می‌زند و دیگران پاسخ می‌دهند. اذکاری نظیر «سلطان دنیا و عقبی علی بن موسی الرضا»، «غریب رضا»، «مولی مولی مولی»، «دوره دوران امام رضاست» و «دادرس بیچارگان» همراه با کوبش کوس‌های شادیانه، فضایی بی‌نظیر از خشوع و سرور را در فضای صحن و سراطنین‌انداز می‌کند. (اسناد و مدارک واحد نقاره‌خانه؛ ادیب‌المعی، تاریخ مشهد)

■ رویدادهای تاریخی، بحران‌ها و توقف‌های موقت آیین نقاره‌نوازی

طبیعی است این سنت کهن در بستر تاریخ دستخوش توفان‌های سیاسی و اجتماعی نیز شده باشد. در ادوار مختلف، نقاره‌خانه نه‌تنها اعلام‌کننده اوقات شرعی و اعیاد بوده، بلکه گاه در وقایع خاص اجتماعی نقش‌آفرینی می‌کرده؛ از جمله در بحران‌های اجتماعی یا قحطی‌ها که گاه مردم معترض به بالای سردر نقاره‌خانه می‌رفتند و با نواختن بی‌امان طبل‌ها صدای اعتراض خود را به گوش مسئولان می‌رساندند. یکی از بحران‌های بزرگ این نهاد، توقف کامل فعالیت آن در سال ۱۳۱۴ خورشیدی همزمان با سیاست‌های تندرو دوره پهلوی اول بود که ادوات آن به دستور مقامات وقت (مانند محمدولی‌خان اسدی) به انبار تحویل داده شد. این وقفه هفت‌ساله دلتنگی عمیق مردم مشهد را به همراه داشت تا اینکه سرانجام در پاییز ۱۳۲۱ خورشیدی، با فروکش کردن فضای آن دوران و درخواست‌های مکرر مردمی، طبل‌ها و کرناها بار دیگر بر فراز ایوان شرقی به صدا درآمدند و این حیات معنوی احیا شد.

■ تحولات کالبدی و معماری بنای سردر نقاره‌خانه

مکان استقرار نقاره‌خانه در حرم مطهر رضوی بازتاب‌دهنده جایگاه محوری آن است. بنای سنتی این نهاد در دوره قاجار توسط حاجی قوام‌الملک شیرازی (تولیت وقت، فوت ۱۲۸۲ق) با پایه‌های چوبی و سقف شیروانی بر فراز سردر شرقی صحن عتیق (انقلاب) ساخته شد. با گذشت زمان و فرسودگی ساختار چوبی و نیاز به توسعه فضاهای حرم مطهر، این بنا در سال ۱۳۳۸ خورشیدی به دستور نیابت تولیت وقت (محمد مهران) تخریب شد و پس از سال‌ها استقرار موقت روی سکوهای موقت ایوان غربی یا عباسی، ساختمان مجهز و امروزی نقاره‌خانه ایجاد شد. برج جدید در سال ۱۳۴۶ شمسی با نظارت مهندس قهرمانی، معماری حاج احمد بیوکی، مقرنس‌کاری استاد حاج صادق رأفتی و کاشی‌کاری معرق محمدرضا حسن‌رضوان تکمیل شد. این بنا با ارتفاع ۹/۵۰ متر و قاعده ۶/۱۸ در ۳۰ متر، با سه قطار مقرنس و کنگره‌های فیروزه‌ای، امروزه جلوه‌ای از تلفیق هنر معاصر و معماری اصیل اسلامی در صحن انقلاب است.

■ اهمیت و معنای نقاره‌خانه؛ نوای بیداری، دل‌انگیزی و اعلام حضور

در لایه‌های عمیق‌تر معناشناختی، نقاره‌خانه رضوی فراتر از یک تشریفات صوتی یا نشانگر وقت، حامل پیامی از جنس «اعلام حیات و حضور» است. این نوای سحرگاهی و شامگاهی (و در ایام رمضان هنگام سحر و افطار) به زائر یادآوری می‌کند در جوار آستانی زنده، شنوا و پاسخگو قرار دارد. به تعبیر پژوهشگران فرهنگ عامه و متون کهن، نوای کرنا و طبل، مرز میان غفلت و بیداری است؛ صدایی که همچون تسلایی برای دل‌های خسته زائران از راه‌رسیده عمل می‌کند. هماهنگی دقیق طبالان (که رو به گنبد مطلا با نظمی خاص می‌نشینند) و همنوایی کرنانوازان، فضایی خلق می‌کند که در آن، خسته از غبار روزگار، جان زائر در حصار ملکوتی حرم منور آرام می‌گیرد. این سنت اصیل، امروز نیز به عنوان ضربان قلب معنوی حرم مطهر، روایتگر پیوستگی ناگسستنی مردمان این دیار با سیره و نام ثامن‌الحجج(ع) است.

فهرست منابع و مآخذ مورد استفاده
۱. فضل‌الله بن روزبهان خنجی، مهمان‌نامه بخارا، تصحیح منوچهر ستوده، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی ۲. آرتور کریستن‌سن، ایران در زمان ساسانیان، ترجمه رشید صدیقی، تهران، انتشارات دنیای کتاب ۳. میرزا محمدخان اعتمادالسلطنه، المآثر و الآثار، تهران، انتشارات اساطیر ۴. اسناد و مدارک آرشیوی مرکز اسناد و مطبوعات آستان قدس رضوی (به‌ویژه اسناد شماره ۱۰۱۴، ۱۰۲۵، ۱۰۸۵، ۲۷۷۲۳ و طومار علیشاهی) ۵. ادیب‌المعی، تاریخ و جغرافیای مشهد، مشهد، انتشارات بنیاد پژوهش‌های اسلامی

گزارش

در سیصد و شانزدهمین برنامه سه‌شنبه‌های علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی انجام شد

رونمایی از نسخه خطی «رساله لطفیه» اهدایی رهبر شهید در کتابخانه رضوی

آرزو مستأجر حقیقی | سیصد و شانزدهمین برنامه سه‌شنبه‌های علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی با محوریت رونمایی از نسخه خطی «رساله لطفیه» اهدایی رهبر شهید(ره) در کتابخانه حرم مطهر رضوی برگزار شد.
به گزارش گنجینه رضوی، این برنامه، سوم آذر ۱۴۰۵ با حضور حجت‌الاسلام‌والمسلمین سید جلال حسینی رئیس سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی و جمعی از مدیران، کارشناسان و پژوهشگران این آستان مقدس و سایر علاقه‌مندان در تالار اندیشه کتابخانه مرکزی حرم مطهر حضرت رضا(ع) اجرا شد.
سید رضا صداقت‌حسینی، کارشناس ارزشیابی و ثبت نسخ خطی مدیریت مخطوطات آستان قدس رضوی در ابتدای این مراسم گفت: در حال حاضر، ۱۵۱ نسخه خطی از آثار قاضی نورالله شوشتری ملقب به «شهید ثالث» عالم برجسته سده‌های ۱۰ و ۱۱ هجری قمری، در کتابخانه این آستان مقدس وجود دارد.
وی ادامه داد: رساله لطفیه نیز از جمله این آثار با موضوع کلام و در زمینه اثبات وجود لطف خداوند متعال، به زبان عربی است. در این میان، نسخه موجود در گنجینه رضوی که از آن در این مراسم رونمایی شد، از نسخه‌های منحصربه‌فرد در کشور است که نسخه دیگری از آن در کتابخانه‌های ایران وجود ندارد.
صداقت‌حسینی افزود: این نسخه در قرن ۱۲ هجری قمری، به‌خط نسخ ۱۹ سطری در هشت ورق در ابعاد ۲۶ در ۱۸/۵ سانتیمتر کتابت و در خرداد ۱۳۷۵ توسط رهبر شهید(ره) به کتابخانه حرم مطهر رضوی اهدا شده است.

■ زندگی و میراث علمی شهید ثالث

در ادامه، ابوالفضل حسن‌آبادی، رئیس مرکز ترجمان معارف اسلامی بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی با موضوع «از مشهد تا لاهور؛ زندگی، اندیشه و میراث علمی قاضی نورالله شوشتری» اظهار کرد: شهر شوشتر خوزستان رابطه ویژه‌ای با مشهد در تاریخ دارد که کمتر به آن توجه شده است.
وی افزود: دو کتابخانه وقفی آستان قدس رضوی از جمله کتابخانه شوشتر و کتابخانه آیت‌الله سید محمدتقی حکیم(ره) در تهران، مرتبط با خاندان‌های اهل شوشتر است. همچنین مجموعه نسخه‌های خطی اهدایی کتابخانه خاندان نعمت‌الله جزایری و نسخه‌های خطی کتابخانه وقفی حکیم، مکمل یکدیگر بوده و به خاندان جزایری شوشتری و علمای آن تعلق داشته‌اند.
حسن‌آبادی با محوریت رابطه شوشتر و حرم مطهر امام رضا(ع)، منتخبی از عالمان و شخصیت‌های شوشتری که ساکن مشهد بودند و با این آستان مقدس ارتباط داشتند، همچون زین‌الدین علی شوشتری، عبدالوهاب شوشتری، قاضی نورالله شوشتری، عبدالله شوشتری و محمدعلی جزائری شوشتری را معرفی کرد.
وی در ادامه درباره قاضی نورالله شوشتری(۱۰۱۹-۹۵۶ هجری قمری) عنوان کرد: او در سال ۹۷۹ هجری قمری به همراه برادرش از شوشتر به مشهد مهاجرت کرد و در این شهر مقدس، ادامه تحصیل داد. نورالله شوشتری در ابتدای بالندگی فکری و تحصیلی و پس از کشته شدن برادرش در حمله ازبکان، در سال ۹۹۲ هجری قمری به هند مهاجرت کرد.
این پژوهشگر برجسته همچنین گفت: حضور قاضی نورالله شوشتری در هند شامل دو دوره؛ دوره حضورش در دربار سلطان اکبر و دوره حضورش در دربار جهانگیر می‌شود که در دوره دوم، نوع نگارش او بسیار متفاوت می‌شود و آثارش را در دفاع از تشیع می‌نویسد.
وی درباره آثار شهید ثالث نیز بیان کرد: این آثار در سه محور اعم از حواشی علمی (کلام و فلسفه و تفسیر قرآن)، تراجم و تاریخ و کلام و ردیه‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد.

■ بررسی قاعده لطف

همچنین در این مراسم، حسین لطیفی، مسئول گروه احیای تراث بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی با موضوع «بررسی قاعده لطف از دیدگاه قاضی نورالله شوشتری» اظهار کرد: علت مهاجرت شهید ثالث به مشهد به این موضوع برمی‌گردد که مشهد در آن برهه تاریخی، یک پایگاه علمی بوده و عالمان بزرگ بسیاری از جمله عالمان شهر شوشتر در آن مقیم بودند.
وی افزود: قاضی نورالله شوشتری نیز به دلیل جایگاه علمی که داشته و درخواستی که از هند از او شده، به این کشور مهاجرت کرده است. در هند علاوه بر مسند قضاوت، تدریس نیز داشته است.
استاد لطیفی تصریح کرد: شهید ثالث، مسلط به علوم اهل سنت بوده و از طرف دیگر، دغدغه معارف شیعه امامیه را داشته است. بنابراین فتواهایی که می‌داده با فتوای امامیه یکی بوده است. همچنین او آثار بسیاری را استنساخ و به حرم مطهر رضوی اهدا کرده است.
وی گفت: در این میان، افرادی که به او حسادت می‌کردند و فهمیده بودند قاضی نورالله شوشتری شیعه است و فقط تقیه کرده، سعی کردند او را از میان بردارند که سرانجام این عالم برجسته به درجه شهادت نائل می‌شود.
مسئول گروه احیای تراث بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی با اشاره به آثار شهید ثالث همچون مجالس المؤمنین، احقاق الحق و حاشیه بر بیضاوی، عنوان کرد: اغلب آثار او در حوزه کلام است و اگرچه برخی از آن‌ها منتشر شده، اما هنوز بسیاری از آثارش در عصر حاضر به چاپ نرسیده است.
وی ضمن معرفی قاعده لطف و ذکر نمونه‌هایی از استفاده آن، گفت: قاعده لطف، قاعده بسیار پرکاربردی است که امامیه مبدع آن بوده و همچنان از این قاعده در آموزه‌های مختلف اعتقادی استفاده می‌شود.
لطیفی همچنین خاطرنشان کرد: یکی از شروط قاعده لطف که قاضی نورالله شوشتری نیز آن را بیان کرده، شرط آزادی فکر انسان است.
حجت‌الاسلام‌والمسلمین سید جلال حسینی، رئیس سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی نیز در پایان برنامه با تأکید بر اینکه قاعده لطف، یکی از بحث‌برانگیزترین مباحث کلامی است، به برخی از اشکالات مصداقی و کاربردی آن اشاره کرد.